

HELSINGBORG

FOU HELSINGBORG

ANNA-KARIN BERGMAN – FOU CHEF

2016-11-01
VERKSAMHETSPLAN
SID 1(9)

Verksamhetsplan 2017

FoU Helsingborg

Innehåll

1 FoU Helsingborgs uppdrag.....	3
2 FoU Helsingborgs organisation	3
2.1 Stygrupp	3
2.2 Referensgrupp	4
3 Verksamhetsutveckling 2017	5
3.1 Samverkan.....	5
3.2 Processledning	5
3.3 Innovationsperspektivet	5
3.4 "Extern" projektledning.....	5
4 Omvärldsbevakning.....	6
4.1 Samverkan.....	6
4.2 Satsningar på välfärdstjänster	6
4.3 10-åriga nationella forskningsprogram av intresse för FoU	7
4.4 Särskilda forskningssatsningar	7
5 Specifika forsknings- och utvecklingsatsningar 2017.....	8

1 FoU Helsingborgs uppdrag

Det överordnade målet med FoU Helsingborgs verksamhet är att stödja Helsingborgs stad i arbetet med en mer socialt hållbar stad, och för mer socialt hållbara livsmiljöer för invånarna. FoU Helsingborg ska verka för *Helsingborg vision 2035* i allmänhet och målet *social hållbarhet* i synnerhet genom att verka för forskning som grund till kunskap och utveckling i Helsingborgs stads offentliga verksamheters praktik. Förutom stadens Vision och mål styrs vi också, sedan 2015, av stadens Livskvalitetsprogram.

FoU ska specifikt:

- Främja medskapande och arbeta i samverkan med myndigheter, andra FoU-miljöer, högskola/universitet och praktiken;
- Bidra med bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap och, med den som grund, skapa förutsättningar för en evidensbaserad kunskaps- och kompetensutveckling (i första hand inom socialtjänst, skola och miljö);
- Medverka till stärkandet av forskningsmiljöerna på Campus Helsingborg, Lunds universitet;
- Stå för ett kritiskt, reflekterande och utmanande förhållningssätt i relation till de gängse sätten att ta sig an de utmaningar Helsingborgs stads förvaltningar står inför;
- Hitta system och strukturer för egenstyrning; samt
- På ett mer övergripande plan bidra till de nationella och internationella akademiska diskussionerna kring social hållbarhet i teori och praktik¹.

Under 2017 kommer FoUs budgetram vara totalt 4 miljoner. 2 miljoner för verksamheten och 2 miljoner för forskningsinsatser kring barn och unga.

2 FoU Helsingborgs organisation

FoU Helsingborg har 5 "ägande" förvaltningar² samt en bevakande instans (Lunds universitet Campus Helsingborg).

2.1 Styrgrupp

FoU-enheten styrs av en styrgrupp som består av förvaltningsdirektörerna i respektive ingående förvaltning, rektor för Campus Helsingborg, samt chefen för FoU Helsingborg samt en sekreterare. Styrgruppen har en övergripande

¹ Tillmötesgår det som Mats Ekermo (2002) kommit fram till i sin avhandling om FoU-enhetens betydelse: de FoU-enheter som vill verka långsiktigt måste både tala med praktiker och delta i forskarsamhällets akademiska diskurs. Ekermo, M. (2002) *Den mångtydiga FoU-idén – lokala FoU-enheters mening och betydelse*. Akademisk avhandling, Örebro universitet, institutionen för samhällsvetenskap.

² Socialförvaltningen, vård-och omsorgsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, skol-och fritidsförvaltningen samt miljöförvaltningen.

roll och fattar beslut i strategiska frågor såsom verksamhetsplan med uppdrag och mål, de uppdrag FoU-enheten ska ta sig an, samt bevakar FoU-enhetens oberoende, självständighet och integritet. Under 2017 är det planerat att styrgruppen sammanträder 6 gånger.

Styrgruppens sammansättning 2017

Dinah Åbinger (Ordförande, Socialförvaltningen)
Jesper Theander (Arbetsmarknadsförvaltningen)
Ing-Marie Rundwall (Skol- och fritidsförvaltningen)
Britt-Marie Börjesson (Vård- och omsorgsförvaltningen)
Henrik Frindberg (Miljöförvaltningen)
Annika Olsson, rektor (Campus Helsingborg, Lunds universitet)
Anna-Karin Bergman (FoU Helsingborg)

Sekreterare: Annika Nilsson (FoU Helsingborg)

2.2 Referensgrupp

Referensgruppen har som huvuduppdrag att agera bro mellan FoU och sina respektive förvaltningar; gruppens representanter ska:

1. Bistå FoU-enheten med "en väg in" i förvaltningarna avseende
 - Forskningsförfrågningar från akademien
 - Projektidéer
 - Prioriteringar av projektidéer
 - Spridning av information till relevanta verksamheter
2. Bistå sina respektive förvaltningar med forskningsbevakning

Referensgruppens sammansättning 2017

Johanna Eriksson (Utvecklare, Arbetsmarknadsförvaltningen)
Andreia Balan (Utvecklare, Skol- och fritidsförvaltningen)
Gull-Britt Holm (Verksamhetsansvarig, Skol- och fritidsförvaltningen)
Pernilla Kvist (Utvecklare, Socialförvaltningen)
Anna-Lena Stridh (Campus)
Sofia Mattsson (Miljöstrateg, Miljöförvaltningen)
Niklas Sommelius (Stabschef, Vård-och omsorgsförvaltningen)

3 Verksamhetsutveckling 2017

FoU har under 2016 identifierat ett antal förbättringsområden inför 2017 som nedan omvandlats till prioriterade verksamhetsutvecklande satsningar inför 2017.

3.1 Samverkan

Samverkan är en stor och viktig del av FoU Helsingborgs verksamhet. FoU Helsingborg ska under 2017 definiera samverkan utifrån ett FoU-perspektiv samt identifiera nya viktiga partners för extern och intern samverkan. Vi skall även sträva efter att påbörja nya samverkansprocesser med dessa samverkanspartners.

Specifik satsning för FoUs styrgrupp under 2017: FoU och dess styrgrupp kommer under 2017 att identifiera förvaltningsövergripande projekt där alla förvaltningar kommer ingå.

3.2 Processledning

Under 2017 kommer vi fortsätta jobba med FoU-ledda projekt men vi kommer också utveckla denna del genom att koppla på kompetens för processledning. Vi ser att fler och fler projekt går över till att bli just processer och att driva på utvecklingen av processledning blir ett sätt att säkerställa implementeringen av resultaten ute i verksamheterna.

3.3 Innovationsperspektivet

Begrepp som social innovation brukar förklaras som initiativ som syftar till att förbättra det som saknas eller inte fungerar i samhällsbygget, och som innefattar innovativa idéer och metoder för hur vi ska lösa samhällsproblem på nya sätt. För FoU Helsingborg blir sociala innovationer ett viktigt medel och mål i arbetet med och för social hållbarhet. Vi kommer därför under 2017 att utveckla (identifiera vad, hur och varför) innovationsperspektivet.

3.4 "Extern" projektledning

FoU Helsingborg har för närvarande en (1) heltidsanställd projektledare men med framväxten av fler och större projekt behöver vi under 2017 utveckla en struktur som tillåter en ökning av antal projektledare inom given projekt/processbudget. Under 2017 kommer vi därför identifiera, testa och utvärdera en struktur för "extern"³ projektledning.

³ "Extern" ska i detta fall tolkas som att projektledaren antingen kommer från verksamheten men har sin projektledarbas hos FoU, eller att projektledaren kommer utifrån verksamheten eller staden med projektledarbas hos FoU.

4 Omvärldsbevakning

För att förstå vilka forskningsinsatser som bör prioriteras, inte bara för 2017 utan även i ett längre perspektiv (2017-2020), har FoU gjort en omvärldsbevakning. Bevakningen utgår dels från Helsingborg stads egen Trend- och omvärldsbevakning men också från Regeringens forskningsproposition (prop.2016/17:50⁴).

Dessa insatser skulle även kunna innebära finansiellt tillskott för FoU Helsingborgs även under nästa och kommande år 2018 -2020.

4.1 Samverkan

I forskningspropositionen trycker regeringen på betydelsen av "samverkan" genom att införa det som indikator för tilldelning av resurser, en indikator som blir jämbördig med de nu gällande kvalitetsindikatorerna citeringar och publicering. Regeringen kommer att använda de bedömningar av samverkan med det omgivande samhället som tagits fram av Vinnova, myndigheten kommer också under 2017 att få i uppdrag att utvärdera lärosätenas samverkan. Detta har en betydelse för FoU då vi ser att trycket på samverkan från akademien kan öka, samt förbättra möjligheter att söka och erhålla forskningsmedel.

4.2 Satsningar på välfärdstjänster

Förutom ambitionen att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation ska utbildning, forskning och innovation "stå i människornas tjänst för ett hållbart, solidariskt, jämlikt och jämställt samhälle". Regeringen ser ett ökat behov av särskilda satsningar på tvärvetenskaplig och tvärspektoriell forskning och innovation för att möta samhällsutmaningarnas komplexa karaktär, både i Sverige och globalt. Strategiska satsningar hamnar bland annat inom hälsoområdet (t.ex. förbättring av den psykiska hälsan), inkluderande samhällsutveckling (t.ex. integration), förbättrade kunskapsresultat inom utbildningssystemet, och digitalisering. Inom digitaliseringsområdet består utmaningen delvis i att forskning och innovation "har en betydande roll för fortsatt digitalisering i samhället, men också i att digitaliseringen utmanar forskning och innovation med nya möjligheter och problemställningar" (t.ex. digitaliserad socialtjänst). Regeringen konstaterar även att Digitaliseringen utgör den enskilt viktigaste drivkraften för dagens utveckling av offentlig verksamhet.

Inom dessa strategiska områden blir forskning om välfärd, socialtjänst och arbetsliv extra intressant.

⁴ Regeringens proposition 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft.

4.3 10-åriga nationella forskningsprogram av intresse för FoU

Migration och integration

Världens flyktingsituation innebär stora utmaningar för vårt samhälle och behov av ökade kunskaper, dels för att möta utmaningarna, dels för att bidra till att främja migrationens potential för utveckling, både i ursprungs- och destinationsländer. Det understryker även behovet av forskning om migrationens och integrationens alla aspekter samt behovet av ökad kunskap om förutsättningarna för att skapa inkluderande och demokratiska samhällen. Ansvarig enhet för att implementera detta program blir Vetenskapsrådet (VR).

Tillämpad välfärdsforskning

Regeringen konstaterar att varje år får ca 800 000 personer insatser från kommunernas socialtjänst, som bl.a. omfattar äldreomsorg, individ- och familjeomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättningar. Många utredningar har dock redovisat att det finns stora kunskapsluckor inom socialtjänsten och att det behövs forskning för att förbättra kunskapsläget.

För att stärka kunskapsbasen bedömer regeringen att det behövs en satsning på *klient- och praktiktäna forskning* i socialtjänsten, inklusive *interventionsforskning*. Forskningen bör här främja tvärvetenskap och teknikutveckling samt bidra till att öka nyttiggörandet av kvalitetssäkrad kunskap. Satsningen ska stärka samverkan mellan forskning och praktik samt öka delaktigheten från brukare och anhöriga.

En viktig del av forskningssatsningen inom socialtjänstområdet blir att utveckla strukturer och arbetssätt för att prioritera kunskapsbehov. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) har fått i uppdrag att utveckla ett system för att identifiera och prioritera forskningsbehov samt utlysa medel för att finansiera forskning som avser att möta dessa forskningsbehov. För denna satsning har Forte fått 455 miljoner kronor i ökade anslag de kommande fyra åren. Rådet kommer således bli en intressant finansieringsaktör för FoU att inrikta sig på inom de närmaste åren.

4.4 Särskilda forskningssatsningar

Forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer

På senare tid har en växande kritik riktats mot att många managementfilosofier och styrstrategier som är anpassade för näringslivet kommit att tillämpas på offentligt finansierad verksamhet, däribland hälso- och sjukvården och socialtjänsten (s.k. New Public Management). Detta har,

menar kritikerna, bl.a. lett till fokus på kortsiktiga kostnader för produktionen och på det som i övrigt går att mäta och styra, snarare än på det som är strategiskt, som bidrar till hälsa och välfärd för medborgarna och till effektiva verksamheter av hög kvalitet. Regeringen föreslår för 2017 en forskningssatsning för att öka kunskapen om styrningen av socialtjänst för en kunskapsbaserad och innovativ utveckling. Satsningen ska främja verksamhetsnära forskning och inkludera implementeringsforskning. I detta sammanhang tar man hänsyn till och referera till den delegation som tillsattes i juni 2016 (Tillitsdelegationen) och dess arbete med att främja idé- och verksamhetsutveckling mot en mer tillitsbaserad styrning när det gäller kommunal verksamhet.

5 Specifika forsknings- och utvecklingssatsningar 2017

Precis som under 2016 har vi en rambudget för projekt på 2 miljoner kronor att använda i satsningar på barn och unga. Forskningsmässigt kommer det tvärvetenskapliga forskningsperspektivet premieras samt *practice research*, där kunskapsproduktionen sker i ett nära samarbete mellan forskare och aktörer inom det sociala arbetets praktik, prioriteras. För 2017 har FoU tagit omvärldsanalysen och förvaltningarna behov i beaktande och identifierat följande forsknings- och utvecklingsprioriteringar för FoU:

Digitaliserad socialtjänst

Utveckling inom socialtjänsten visar på att man måste våga prova nya former som möter nya generationers behov. En del nya lösningar finns inom området digitalisering, vilket väl speglar den vision regeringen och Sveriges kommuner och landsting, SKL, enats om. En vision som utgår från att Sverige år 2025 ska vara bäst i världen på att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att främja en jämlik hälsa och välfärd, liksom delaktighet och att ta tillvara enskilda resurser. Utvecklingen av digitaliserade verktyg och arbetsätt är prioriterade även inom Helsingborg stad, samt svarar mot behov av delaktighet och tillgänglighet som är gemensamma för många av våra förvaltningars målgrupper.

Forskningsmässigt berör detta område två discipliner som traditionellt ligger långt ifrån varandra: teknikutveckling och socialt arbete. Ur ett FoU-perspektiv blir det därför intressant att utforska kopplingen mellan dessa två i praktiken genom digitaliserad socialtjänst.

Ledning i innovations- och förändringsprocesser

Det finns ett stort externt såväl som internt tryck på Svenska kommuner att utveckla nya sätt att driva sammanhållna välfärdstjänster för att trygga enskilda invånares omedelbara behov av stöd. Detta eftersom kommuner idag inte förmår hantera den akuta ökningen av mängden utsatta inom befintliga strukturer och processer. Denna strukturella oförmåga har fått till följd att belastningen ökat oacceptabelt för anställda och väntetiden för målgrupper i behov av stöd. Helsingborg är en kommun som i detta fall står inför samma

utmaningar. Ett perspektiv som kan omfatta lösningar på en del av dessa problem är grundat i *Tjänstelogik/tjänsteinnovation* som har ett sektorsövergripande förhållningssätt och som sätter individens behov i centrum. Tjänstelogiken är dock, precis som NPM, framtagen inom den privata sfären och en direkt överföring till offentlig verksamhet blir därför problematisk. Under 2017 kommer FoU Helsingborg att testa en modell för sektorsövergripande samverkan, med syfte att ta fram en arbetsprocess samt en brukarorienterad prototyp som motsvarar tjänstelogikens perspektiv men appliceras på offentlig verksamhet utifrån dess egen logik.

Brukarinkludering/brukarmedverkan

Brukarmedverkan/inflytande i olika delar av socialtjänstens verksamheter framhålls ofta som viktigt och eftersträvan svårt sett ur ett innovationsperspektiv och för verksamheternas kunskapsutveckling. Samtidigt är det ett komplicerat område som väcker många frågor när det gäller t.ex. definitioner, avgränsningar och praktisk tillämpning. Helsingborg stad vill bli bättre på att ta sig an brukarcentrerade förhållningssätt vilket främst utmynnar från Livskvalitetsprogrammet "Allas delaktighet". Eftersom det inte kan appliceras utifrån principen "one-size-fits-all" är det viktigt att problematisera och analysera brukarmedverkan generellt och utifrån olika målgrupper specifikt. Under 2017 kommer FoU Helsingborg därför att testa och utvärdera olika brukarinkluderande metoder för att bidra till ett kunskapsunderlag på detta område.

